

Турніри

A 3D rendered character with dark hair and a red shirt, gesturing with both hands raised, standing in front of a green chalkboard. The character has a neutral expression and is looking slightly to the left. The background is a green chalkboard with some faint, illegible markings.

Мистецтво публічного
виступу

Турніри - один з найефективніших методів розвитку інтелектуального та творчого потенціалу обдарованої дитини

(із досвіду роботи підготовки до турнірних змагань за дебатними технологіями)

Денисова Лілія Олексіївна,
учитель історії та правознавства
Білицької ЗОШ І-ІІІст. №10
Добропільської міської ради,
учитель вищої категорії,
учитель-методист.

-
-
- Всеукраїнські турніри юних істориків та правознавців – універсальний засіб для формування як предметних, так і ключових компетентностей учнів. Процес підготовки і участі в турнірі – два рівноправних етапи в роботі учителя – тренера.

-
-
- ВТЮІ - це «жива» демократична гра, яка передбачає складні нестандартні ситуації, допомагає учням швидко шукати конструктивні рішення, миттєво аналізувати подану суперником інформацію і, як наслідок – гнучко будувати свою поведінку. Підготовка до такого відповідального конкурсу активно йде протягом близько трьох місяців. Кожен член команди готується виступати в ролі *доповідача, опонента, рецензента.*

Схема гри

	Раунд 1	Раунд 2	Раунд 3
Команда 1	доповідач	опонент	рецензент
Команда 2	рецензент	доповідач	опонент
Команда 3	опонент	рецензент	доповідач

РЕГЛАМЕНТ ПРАВОВОГО РАУНДУ

- Опонент викликає Доповідача на завдання – 1 хв.
- Доповідач приймає чи відхиляє виклик – 1 хв.
- Підготовка до доповіді – 2 хв.
- Доповідь – 7 хв.
- Запитання Опонента до Доповідача і його відповіді – 2 хв.
- Підготовка до опонування – 2 хв.
- Опонування – 4 хв.
- Запитання Рецензента до Доповідача і до Опонента, їхні відповіді – 3 хв.
- Підготовка до рецензування – 2 хв.
- Рецензування відповідей Доповідача й Опонента – 3 хв.
- Загальна полеміка – 3 хв.
- Заключне слово Доповідача – 1 хв.
- Заключне слово Опонента – 1 хв.
- Заключне слово Рецензента – 1 хв.
- Запитання журі – 2 хв.
- Виставлення оцінок – 2 хв.
- Слово журі – 3 хв.

Доповідач - один, або два члени команди на рівних правах

- викладає суть рішення завдання, акцентуючи увагу на нових наукових підходах в правознавстві, трактуванні того чи іншого факту, події. Під час свого виступу доповідач має право використовувати раніше підготовлені малюнки, схеми, карти, слайди, фотографії. Доповідач має право не відповідати на запитання Опонента до початку обговорення доповіді, а також на запитання, на які вже була дана відповідь, на некоректні запитання або такі, що виходять за рамки наукової дискусії з даного завдання.

Опонент (один, або два члени команди)

висловлює критичні зауваження до доповіді, вказує на її позитивні сторони, виявляє недоліки та помилки у висвітленні заданої проблеми. Опонент не має права висвітлювати своє рішення завдання, але може вказати на недоліки у доповіді, спираючись на матеріал, який він використовував у вирішенні цієї задачі. Опонент повинен формулювати свої запитання у ввічливій, коректній формі, повторювати й уточнювати свої запитання на прохання Доповідача та журі. Під час полеміки обговорюється висвітлення завдання Доповідачем.

Рецензент (один
член команди) - дає

коротку оцінку виступам
Доповідача і Опонента

- Протягом 3 хвилин акцентує увагу на недоліках і помилках у доповіді та опонуванні, підкреслює позитивні сторони виступів, але особливо відмічає їхню структуру, логіку викладу матеріалів, коректність висловів та поведінки тощо.

Доповідь

- Вступна частина
- Шановні члени журі, опоненти, рецензенти та слухачі. Вашій увазі пропонується доповідь на **тему:** ...

Опонування

Поняття певною мірою близьке до рецензування, оскільки має бути об'єктивним; однак має більш прискіпливий характер, тобто має на меті побачити, усвідомити й словесно передати зауваження щодо недоліків об'єкту опонування. Це, однак, зовсім не означає, що слід вбачати в роботі лише негативне. До того ж ці недоліки, які підмітив опонент, повинні мати по-справжньому принциповий, серйозний характер, тобто стосуються несамоперед змісту, але й форма доповіді піддається критиці.

Скористайтесь при цьому

мовними кліше

Попри позитивні якості роботи, слід зазначити...;

- Промовець має погодитися з тим, що в ...;
- На жаль, відчувається вплив ...;
- Як на наш погляд, не зовсім доречним є ...;
- Звучить непереконливо ...;
- Викликає сумнів...;
- Зауваження викликають такі ...;
- Неприємно вражає ...;
- Не досягнуто єдності змісту й форми ...;
- Сумнівною є логіка викладу ...;
- Малоказовим є твердження ...;
- Непереконливо прозвучала теза про ...;

Рецензування

- **Рецензія** – стаття (усне зв'язне висловлювання), зміст і призначення якого – об'єктивна тобто вмотивована, аргументована оцінка наукового, художнього твору, спектаклю, концерту, прилюдного виступу тощо.
- Рецензент – той, що дає зазначену оцінку.
- Як і кожний вид розумного висловлювання, рецензія має складатися із вступу, викладу, висновків (хоча сама по собі підсумовує виступ, іншу якусь роботу).

Скористайтесь при цьому

мовними кліше

А) ВСТУП

- Приємно відзначити;
- Радісно усвідомити;
- Заслуговує на увагу;
- Відзначається позитивними якостями, набутками;
- Звучить переконливо;
- Привертає увагу;
- Вражає неординарністю...)

5) ВИКЛАД

- Хто може сперечатися з ...;
- Якщо хочеться відчути справжній смак науки, то...;
- Можна було б сумніватися в ..., якби;
- Без сумніву доповідач...

В) ВИСНОВКИ

- Отже підсумовуючи, наголошуємо;
- Висновки втішаючи та обнадійливі;
- Робота насправді, заслуговує схвалення...)

Що дає школярам турнір?

- По – перше – уміння працювати в команді.
- По – друге – навички роботи з історичною літературою і вміння скласти доповідь.
- По- третє – конструювання нового способу вирішення історичної задачі, розвиток критичного мислення.
- По – четверте – освоєння дослідницьких методів.
- По – п'яте – формування толерантності і вміння бачити раціональне зерно в різноманітних ситуаціях.
- По – шосте – здібність брати на себе відповідальність, формувати якості лідера.
- По – сьоме – уміння виступати публічно, відстоювати свою точку зору.
- По – восьме – порівняти себе з іншими.

-
-
- Для тренера – керівника команди - один із самих відповідальних етапів підготовки до турніру, це формування команди. Досвід показує, що в команді можуть ефективно співробітничати учні класів різного профілю, різні за віком. Вони добре доповнюють один одного, маючи різноманітні уміння і навички, на основі творчого підходу. На цьому етапі можливе використання тренінгів технології **«Дебати»**. Ця технологія – є ефективним засобом підготовки до ВТЮІ.

-
-
- Під дебатами розуміють чітко структурований та спеціально організований публічний обмін думками між двома сторонами з актуальної теми. Цей різновид публічної дискусії учасники дебатів спрямовують на переконання в своїй правоті третьої сторони, а не один одного. В даному випадку третьою стороною виступає вчитель – тренер.

-
-
- Претендентам на участь в команді пропонується *тренінг «Червона шапочка»*. Учні повинні довести, що в казці про Червону Шапочку винна сама дівчинка, або її батьки, або бабуся. Враховується декілька критеріїв: уміння аргументувати, відбивати контраргументи, красномовство, нестандартне мислення, переконливість, уміння триматись перед аудиторією (бажані глядачі).

-
-
- Наступний етап –це розподіл тем. Теми завжди охоплюють як історію України так і всесвітню історію від найдавніших часів до сьогодення. А команда формується переважно із учнів 9 – 11 класів. Тому на цьому етапі, як показує досвід, тренер повинен врахувати інтереси і особливості кожного учасника, рівень їх підготовленості та досвіду. Для наявності наводимо теми Всеукраїнського турніру юних істориків:
 - **Слов'янська єдність:** міф чи реальність?
 - **Національні символи українців:** спадок сивої давнини чи продукт модерної доби?
 - **Святослав Хоробрий:** великий політик чи великий авантюрист?
 - **Японія:** тінь китайської цивілізації чи самобутня культура?

-
- Після роботи на рівні учень – учитель, доповіді виносяться на обговорення команди. Досвід показав, що досвідчені члени команди, які пройшли випробування не одним турніром є найбільш прискіпливими суддями. На цьому етапі нам здається доречним проведення ділової гри *«Гаряче крісло»*. Потенційний доповідач пропонує свій варіант доповіді. Інші учасники команди по завершенні промови можуть проставити будь - які запитання. Їхня мета – збити виступаючого з позиції. На другому етапі цієї гри «глядачі» вказують на недоліки змісту, структури, стилістики доповіді, акцентів, зроблених доповідачем. свої думки щодо змісту і структури доповідей висловлюють, запрошені тренером, вчителі – історики, які безпосередньої участі в підготовці не брали. Мета доповідача – визначити шляхи вдосконалення доповіді.

Отже, вся робота тепер представлена схематично:

Назва етапу	Роль учителя	Роль учня	Ключові компетентності особистості, що формуються	Примітки
1. Формування команди	- інформування старшокласників про ВТЮІ; - проведення конкурсного відбору; - проведення тренінгів серед кандидатів в команду	- заявка про бажання взяти участь в ВТЮІ; - участь в тренінгах, ділових іграх, Дебатах; - написання пробної доповіді	-Соціальна компетентність; -Комунікативна компетентність;	
2. Розподіл тем	- розподіл тем з врахуванням досвіду, інтересів, рівня; підготовленості учнів	- вибір теми за уподобанням	-Інформаційна компетентність; -Комунікативна компетентність.	На цьому етапі можливе написання доповіді на одну тему двома учнями

3.Індивідуальна робота над розробками тем	- допомога в підборі літератури; - спільна з учнями розробка структури доповідей; - робота в шкільній та обласній бібліотеках; - обговорення чернеток доповідей з метою їх вдосконалення	накопичення матеріалів та їх вивчення; - написання доповідей та їх вдосконалення після обговорення	-Компетентність саморозвитку та самоосвіти; -Інформаційна компетентність; - Соціальна компетентність.	На цьому етапі необхідно пояснити відмінність доповіді на ВТЮІ від рефератів та доповідей для конференцій
4.Попередній захист	- організація активного обговорення з етапом питань та відповідей. Мета опонентів – знайти якомога	- доповідачі повинні показати глибину свого знання теми і правильність обраної структури, а «опоненти» -	-Інформаційна компетентність; -Соціальна компетентність; -Комунікативна компетентність.	Бажано залучити до обговорення декількох учителів історії або студентів-
	- більше слабких сторін як в доповіді, так і у доповідача, який повинен «тримати» цей удар; - корекція доповідей	- уміння «вести вогонь» по доповідачу - після обговорення доповідач сам визначає шляхи вдосконалення доповіді		істориків

5. Підбір додатків, наочності	- допомогти відібрати необхідні додатки, відкинувши зайве	обґрунтований підбір додатків, які б відповідали структурі доповіді, посилили і прикрасили її	-Інформаційна компетентність; -Соціальна компетентність;	
6. Участь у ВТЮІ ВТЮП	- психологічна підтримка команди, збереження здорового морального клімату в колективі; - допомога в виробленні стратегії та тактики гри в залежності від зміни ситуації	- максимальна самовіддача для здобуття високих результатів; - учитися на власних та чужих помилках і здобутках, набуватися досвіду; -підтримка товаришів по команді; - розробка стратегії та тактики командної гри	-Соціальна компетентність; -Комунікативна компетентність; -Інформаційна компетентність -Полікультурна компетентність.	
7. Підведення підсумків	- аналіз гри команди в цілому, кожного гравця зокрема	- аналіз власної гри та вкладу в результат, отриманий командою, - аналіз командної гри, в порівнянні з грою інших команд	-Полікультурна компетентність;- Комунікативна компетентність.	

**Дякую
за
увагу!**